

Dieven betrappen

In de Achterhoek was het in de herfst raak: in een paar weken tijd werden bij 120 graven op vier begraafplaatsen ornamenten gestolen. Of dat past in een trend, kan de politie niet aangeven. Hoe kan een begraafplaats zich wapenen tegen diefstal? De poort op slot doen, camera's plaatsen of misschien DNA-spray?

Frans Peters loopt over een kiezelpad op de begraafplaats van 's-Heerenberg en wijst links en rechts de graven aan waar in de nacht van 13 op 14 september bronzen kandelaars en vazen zijn gestolen. Metalen stompjes verklappen waar de ornamenten bevestigd waren. "De kiloprijs voor brons is een paar euro, maar een bronzen kandelaar of vaasje kost zo een paar honderd euro. Het is vooral heel triest. Mensen vinden het erg als er iets van het graf van hun dierbare wordt gestolen. De emotionele schade..."

"Ze zijn er gewoon met bruto geweld afgebroken," vervolgt Peters, die voor de gemeente Montferland het begraafplaatsbeheer regelt. Het exacte aantal gestolen ornamenten weet hij niet. "We hebben rondgelopen en hebben gekeken. Vijftien mensen hebben zich gemeld. Zeven of acht hebben aangifte gedaan." Hij schat dat het om pakweg veertig ornamenten gaat.

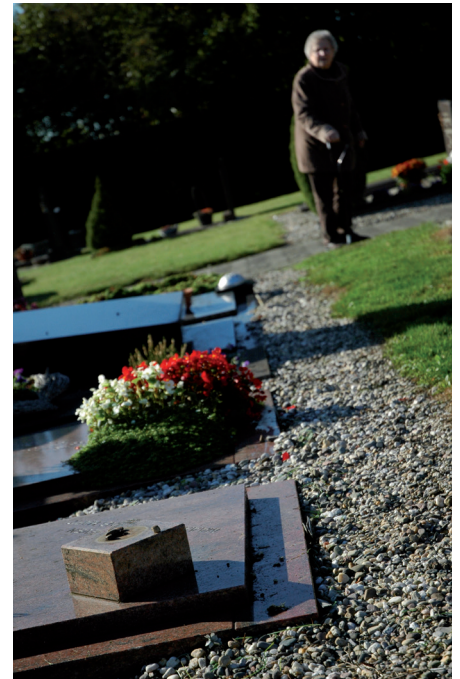
's-Heerenberg staat niet op zichzelf. In een paar weken tijd werden er 120 gevallen van diefstal en vernieling gemeld op vier begraafplaatsen in de Achterhoek: Dinxperlo, Silvolde, 's-Heerenberg en Terborg. Begin november heeft dat nog niet geleid tot aanhoudingen. Meteen na de diefstallen adviseerde de politie nabestaanden losse ornamenten op graven weg te halen. "Adviseren is in dit soort gevallen heel

lastig. Je kunt zeggen: haal alle ornamenten er maar af, maar dat is natuurlijk wat kort door de bocht," zegt woordvoerder Frank Brouwer van de politie Oost-Nederland nu. "Wij hebben voor de gevallen in de Achterhoek – in korte tijd een aantal begraafplaatsen dicht bij elkaar – gezegd: voor nu, op deze termijn is het handig dat soort ornamenten er even af te halen. Maar los daarvan, een algemene tip kunnen we niet geven."

Of de Achterhoekse golf van diefstal past in een trend weet Brouwer niet. In 2012 is in Oost-Nederland 66 keer aangifte gedaan van diefstal op begraafplaatsen. Eind oktober 2013 zijn al 104 aangiften gedaan. Cijfers van voorgaande jaren kan hij niet overleggen, noch het percentage diefstallen dat wordt opgelost. "Er worden zaken opgelost, maar ik kan u niet aangeven hoeveel dat er zijn." Op een verzoek om landelijke cijfers bij het landelijke korps komt geen reactie.

■ Camera's

Om begraafplaatsen dan maar na vijven op slot te doen, is volgens LOB-consulent Wim van Midwoud geen goede oplossing. "Er zijn vierduizend begraafplaatsen waar actief begraven wordt. Jaarlijks is er bij tien of twintig sprake van diefstal, nog geen half procent," zo schat hij. "Het is zeer ingrijpend, maar het komt zeer

Sporen van diefstal in 's-Heerenberg

weinig voor. Moet je daarom een begraafplaats afsluiten? Integendeel, je maakt mensen juist blij als ze erop kunnen, 24 uur per dag."

Wel zouden begraafplaatsbeheerders rechthebbenden moeten waarschuwen dat een begraafplaats niet gevrijwaard is van criminaliteit. "Ook hier kunnen rottige dingen gebeuren. Zet ornamenten hufterproof vast, of hou er rekening mee dat het gestolen kan worden," is Van Midwouds advies. "En gaat het mis, dat ze in elk geval aangifte doen, zodat de politie weet hoe vaak het gebeurt en waar." Sommige begraafplaatsen hangen camera's op, weet de consulent, maar veel zijn het er niet. "Het zullen er nog geen tien zijn." De Amersfoortse begraafplaats Rusthof, gelegen aan de Dodeweg in Leusden, is er een van. Vorig jaar werd zo'n 150 meter koperen daklijsten en waterafvoerbuizen gestolen van de aula, vertelt directeur Wilco Plaggenborg. Een forse schadepost. Daarnaast waren er wel eens wat kleine vernielingen en bij een van de graven werd een graftrommel leeggehaald, met onder andere een koninklijk insigne. Ver-

"Ook op een begraafplaats kunnen rottige dingen gebeuren"

der sloegen dieven een of twee keer per week hun slag op het parkeerterrein bij de begraafplaats.

“Het heeft mij doen besluiten om te kijken: wat mag hier?,” verklaart Plaggenborg. “Het is een privéterrein. Het is wel van de gemeente, maar wij zitten in de gemeente Leusden. Dat is bijzonder: een stukje Amersfoort in de gemeente Leusden. De wet voorzag erin dat wij hier gebruik mogen maken van camera’s.” Op het terrein hangen nu dertien camera’s, vooral op die plekken waar veel bezoek is en op de parkeerplaats. “Het is niet zo dat wij als een beveiligingsdienst dagelijks zitten te kijken wat er gebeurt, dat is niet interessant. Maar nu hebben wij in ieder geval iets, mocht er iets voorvallen.” En het werkt, zegt de directeur. “24 december vorig jaar is de installatie opgeleverd en wij hebben sindsdien geen problemen meer gehad.”

Voor bijzondere gevallen staat op de administratie een setje mobiele camera’s klaar. Plaggenborg: “We hebben hier 12.000 graven. Er zijn wel eens meldingen over kleine beschadigingen of bloemen die zijn verdwenen. Wij registreren ieder voorval en dat leggen wij op de kaart van de begraafplaats. Als wij daar een patroon in zien, dan zijn wij in staat daar mobiele camera’s te plaatsen die wij later uitlezen. Gelukkig hebben we dat nog niet hoeven doen.”

DNA-spray

Ook op de Arnhemse begraafplaats Moscowa houden camera’s bezoekers in de gaten, al sinds 2003. Opgehangen na meldingen van diefstal, vooral op de parkeerplaats, zo laat de woordvoerder van ‘de Facultatieve Groep’, eigenaar van de begraafplaats, weten. Hoeveel camera’s er hangen en waar, dat wil hij niet zeggen. ‘U begrijpt dat wij daarover geen nadere mededelingen kunnen doen’, mailt hij. Groningen probeert zonder toezicht het aantal diefstallen te verminderen. Begin dit jaar besloot de gemeente op grafmonumenten DNA-spray aan te brengen. “De aanleiding? We hebben vorig jaar twee diefstallen op kindergraven gehad – dat maakt veel emoties los – en er is een kunstwerk gestolen, een bronzen vuist op een grafsteen,” vertelt teamleider team begraafplaatsen René Kuipers. DNA-spray was volgens hem de beste beveiligingsop-

Geen cameratoezicht zonder besluit gemeenteraad

Op openbare plaatsen mogen, vanwege bescherming van de privacy, niet zo maar camera’s worden opgehangen. Cameratoezicht is alleen toegestaan om de openbare orde te handhaven; het opsporen van strafbare feiten mag niet het hoofddoel zijn. Valt diefstal onder openbare orde? “Onder openbare orde valt ook het voorkomen van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de gemeentelijke samenleving,” antwoordt de woordvoester van het College Bescherming Persoonsgegevens, dat toeziet op de bescherming van de privacy in dit soort gevallen. Hoe dan ook verlangt artikel 151c van de Gemeentewet dat de gemeenteraad een besluit neemt over eventueel cameratoezicht. Voor zover *De Begraafplaats* kon achterhalen ligt er geen besluit van de gemeenteraad in Arnhem ten grondslag aan het cameratoezicht op Moscowa.

tie. “Je kunt ook camera’s plaatsen, maar daarvoor zijn begraafplaatsen te groot en onoverzichtelijk.” Kunstwerken in de stad zijn al van DNA-spray voorzien. Inmiddels zijn tweehonderd ornamenten, zoals vazen, lantaarns en beelden, met DNA-spray bespoten. “Je kunt de spray aflezen met een UV-lamp. Elke flacon met spray die je gebruikt, heeft een unieke code. In de begraafplaatsadministratie houden we dat bij,” legt Kuipers uit. Een bord bij de toegangspoort waarschuwt potentiële dieven voor de DNA-spray. “Dat moet een preventieve werking hebben. En het voordeel is dat het opgespoord kan worden door de politie.” Frans Peters had nog niet gehoord van DNA-spray. Hij wil wel eens overwegen of dat iets is voor de begraafplaatsen van

Montferland. Andere opties ziet hij zo een-twee-drie niet. De poort moet ook na vijven open blijven, vindt hij. “Voor als je ’s avonds nog even de begraafplaats op wilt gaan naar het graf van je dierbare. En je kunt het toch niet helemaal voorkomen,” meent hij. De dieven kwamen niet door de poort naar binnen, maar kropen tussen het prikkeldraad en door een gat in de hoge ligusterhaag. Daar vond de politie een plastic tas met een kandelaar, wellicht in de haast achtergelaten door de dieven. Cameratoezicht past volgens hem niet bij de sfeer van een begraafplaats om veel veiligheidsmaatregelen te nemen. “Mensen voelen zich dan in hun privacy aangetast en ze (de dieven, HP) komen toch via de achterkant binnen.” ■

Cameratoezicht bij Moscowa